

EESTI TEEKOND INNOVAATILISTE ÕPIKESKKONDADE SUUNAS

Viive-Riina Ruus

EHF 2013 lähtub Eesti elukestva õppe strateegiast 2020 (EÕS 2020) ja seab eesmärgiks valmistada ette EÕS 2020 elluviimist HTM poolt kavandatava temaatilise programmi „**Uue õpikäsituse rakendamine**“ raames. Foorum taotleb anda omapoolse tõuke selle programmi koostamiseks, vajadusel täiendamiseks ja korrigeerimiseks.

Foorum toetub oma arusaamades esmajoones OECD CERI (*Centre for Educational Research and Innovation*) käsitustele ja uuringutele. 21. sajandil on CERI tähelepanu keskmes olnud **õppimine** ja **õpikeskkonnad** (vt allikad), täpsemalt:

- ✦ kaasaegsed arusaamad õppimisest
- ✦ näited õpikeskkondade innovatsioonidest erinevates riikides (kokku 120 juhtumit erinevatest riikidest)
- ✦ poliitikate väljatöötamine selle kohta, kuidas õpikeskkondi uuendada ja kaasajastada.

Mis on õpikeskkond?

OECD/CERI mõistab õpikeskkonda **õppimise ökosüsteemi orgaanilise ühikuna, mis hõlmab ÕPPIMIST kui tegevust ja õpitulemusi**. Õpikeskkonnal on **pedagoogiline tuum, mille koostisosad on:**

- ✦ **õppijad**
- ✦ **õpetajad/õppimisprofessionaalid**
- ✦ **sisu**
- ✦ **ressursid** (materiaalsed, sh digimaterjalid, rahalised, aeg, kompetentsid jm)

Need koostisosad sõlmib omavahel kokku ja kujundab **tervikuks**

- ✦ **organisatsiooniline dünaamika ja pedagoogikad** (juhtimine, õpetajate ja õppijate rühmade moodustamine (kas õpetamine meeskonnana?, kas õpetamine klassiti või on koos eri vanuses rühmad?, kas erivajadustega inimesed õpivad koos „tavaliste“ õppijatega või omaette rühmades?, virtuaalne õpe, selle osakaal?, kas hindamine on eesmärkide ja õppimise teenistuses?, kuidas on rütmistatud õppeaeg?).

Mis on innovatsioon?

OECD/CERI ei otsi innovatsiooni universaalset või üldkehtivat määratlust, vaid tunnustab iga õpikeskkonna õigust ise otsustada selle üle, mis on tema jaoks, lähtuvalt konkreetsest kontekstist, uudne ja oluline, sest võimaldab rahuldada osaliste vajadusi ja lahendada probleeme paremini, kui seda on suutnud või suudavad kasutusel olevad praktikad ja õpikeskkonnad.

Millised on kvaliteetset õppimist soodustavad õpikeskkonnad?

OECD/CERI (2010) võtab kaasaegsed arusaamad kvaliteetsest õppimisest ja innovaatilistest õpikeskkondadest, mis seda soodustavad ja ergutavad, kokku järgmiste põhimõtete näol:

- ✦ õpikeskkonna fookuses on õppijad, ergutatakse õppijate aktiivset süvenemist õppimisse, toetatakse nende identiteeti õppijana selleks, et luua eeldused ennastjuhtivate õppijate kujunemiseks, kes on võimelised oma õppimist seirama, hindama, täiustama ja vastavalt reguleerima oma motivatsiooni ja emotsioone;
- ✦ õpikeskkonnad rajanevad arusaamal, et õppimine on olemuslikult sotsiaalne, mistõttu peetakse esmatähtsaks hästi organiseeritud koostöist õppimist;
- ✦ õpikeskkonnas tegutsevad õpetajad/õppimisprofessionaalid on ülimalt tähelepanelikud õppijate motivatsiooni suhtes ja mõistavad emotsioonide võtmerolli õppimise edukuses;
- ✦ õpikeskkondades ollakse häälestatud õppijate individuaalsete eripärade, kaasa arvatud

nende varasem teadmine, arvestamisele; disainitakse selliseid õppekavu/õppeprogramme, mis nõuavad igapäevast pingutust, kuid ei esita ülejõu käivaid nõudmisi;

- ✧ hindamine toimub eeskätt parema õppimise nimel, hindamise aluseks on selged ootused, kasutatakse hindamisstrateegiaid, mis on nende ootustega kooskõlas, tagasisides asetatakse rõhk õppimise edendamisele, silmas pidades seda, et mida vähem rahuldutakse kitsalt mõistetud akadeemiliste õpitulemustega, seda raskemaks osutub hindamine;
- ✧ õpikeskkondade kõiki komponente (suhteid õppijatega ja koostööpartneritega, õppimise iseloomu jm) võib muuta nii heas kui halvas suunas tehnoloogia, mistõttu on äärmiselt oluline, et tehnoloogia kasutamine toimub õppimise, mitte aga tehnoloogia enda huvides;
- ✧ õpikeskkonnad, püüdes vältida isolatsiooni, väljuvad etteantud institutsioonilistest ja organisatsioonilistest raamidest, ületades nende piire; tekivad õpikeskkondade võrgustikud (sh rahvusvahelised), samuti hübriidsed, omavahel „risttolmlevad“, vastastikku üksteist rikastavad ja arendavad õpikeskkonnad, sealhulgas sellised, kus õppimine on lahutamatu tööst või mõnest muust tegevusest.

Innovaatilistele õpikeskkondadele annab võimendusefekti ja muudab innovatsioonid jätkusuutlikuks see, kui mastaapsed, püsivad ja elujõulised on **õpikeskkondade võrgustikud** ja nende **hübriidsed vormid**. Samas ei saa ignoreerida seda, et õpikeskkonnad toimivad **institutsionaalses** raamistikus (seadused, valitsemisstruktuurid jne). **Kriitilise** tähendusega on õpikeskkondade ja nende institutsionaalse raamistiku vahekord: halvimal juhul hakkavad need eri tasandi struktuurid teineteise arengut tõkestama või halvama, parimal juhul tekib nendevaheline **sünergia**.

EHF 2013 probleemiks on HS 2020 ja õpikeskkondade/nende võrgustike omavaheline suhe ja eesmärgiks nendevahelise **sünergia saavutamine**.

EHF visiooniks on **Eesti – innovaatiliste õpikeskkondade katselabor ja musterriik**. EHF 2013 püüab selleks anda omapoolse impulsi, pakkudes võimalust arvamuste vahetamiseks eeskätt seni suhteliselt lahus olnud maailmade – äri- ja hariduse – asukatele.

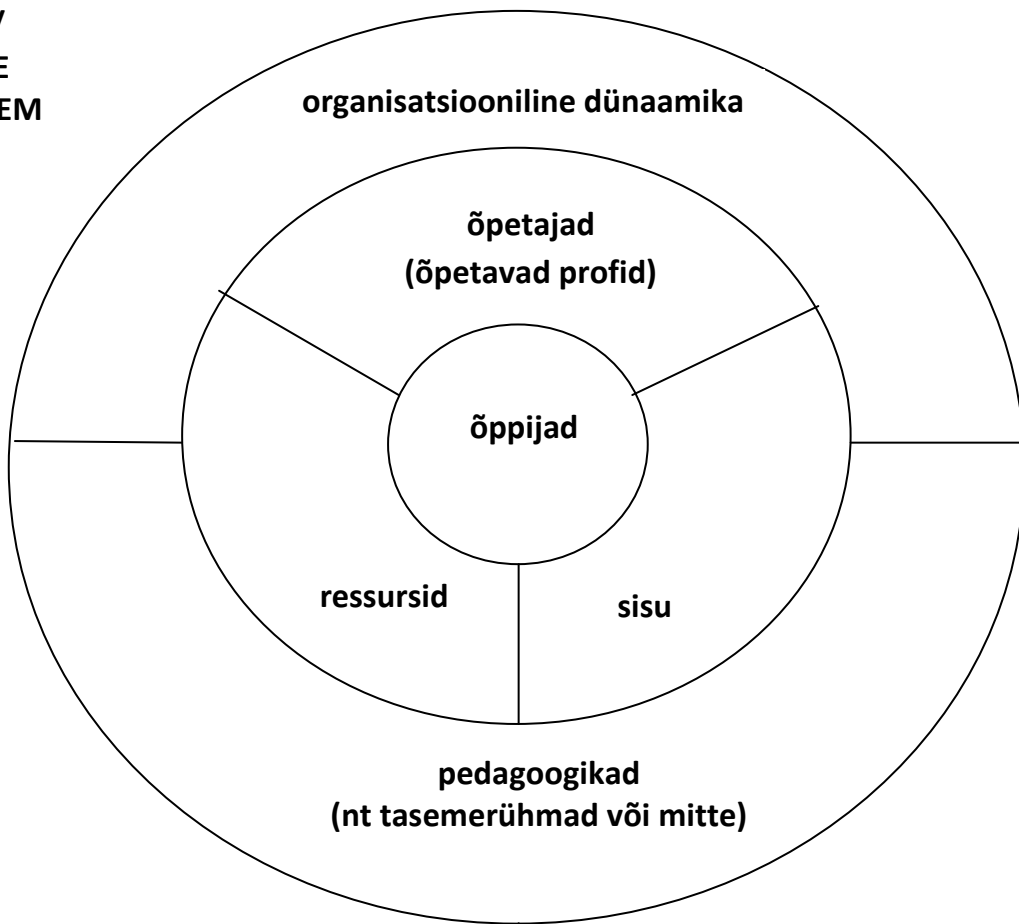
EHF on huvitatud sõnavõtude publitseerimisest. Garanteeritakse kõigi osalejate osalejate õigused **nende intellektuaalsele omandile**.

Tähtsamad allikad (kronoloogilises järjekorras)

- ✧ OECD/CERI (2008) Innovating to Learn, Learning to Innovate.
- ✧ Lubienski C. (2009) Do Quasi-Market Foster Innovation in Education?: A Comparative 55 Perspective. OECD Education Working Papers, No.25, OECD Publishing.
- ✧ OECD/CERI. (2009) Working out Change. Systemic Innovation in Vocational Education and Training.
- ✧ OECD/CERI (2010) The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice.
- ✧ OECD/CERI (2011) Innovative Learning Environments (ILE). International Conference on Innovative Learning Environments. Banff, Alberta, Canada. October 10th-12th 2011. http://www.oecd.org/site/eduilebanff/487637_55
- ✧ Lucas, B., Claxton, G., Spencer, E. (2013). Progression in Student Creativity in School: First Steps Towards New Forms of Formative Assessments. OECD Education Working Papers, No.86, OECD Publishing.
- ✧ OECD/CERI (2013) Educational Research and Innovation: Innovative Learning Environments.

- I MEGATASAND ↗ GLOBAAL
↘ EL hariduse valitsemine (*governance*)
- II EESTI VABARIIK hariduse valitsemine (seadused, normid, institutsioonid)
- III MESOTASAND (õppeasutused, KOV)

ÕPPIMISE /
ÕPETAMISE
ÕKOSÜSTEEM
(TUUM)

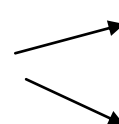
IV MIKROTASAND

(kooliklass, rühm)

V INDIVIID

AEG

KULTUUR
&
VARAMU

klassika

innovatsioon